

אלו הן הגולין פרק שני מכות

יג.

עין משפט
גזר מצוה

פב א מיי פ"ח מהל' רחל הלכה י:
פג ב מיי פ"ט מהל' הליד':
פד ג ד מיי פ"ח מהל' הליד':
פה [ה] מיי פ"ג מהל' עבדים דין ח:
א ו מיי פ"ט מהל' סנהדרין הלכה א [מן סי' א עד סי' ז] ופ"א מהל' אסורי ביאה הליד':
ב ז מיי פ"ט מהל' סנהדרין הליד' ופ"א קנה קנן ופ"ח מהל' אסורי ביאה הלכה ז ג:
ג ח מיי פ"ט מהל' סנהדרין הליד' ופ"א קנן ופ"ח מהל' אסורי ביאה הליד':
ד ט מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה הלי' ט:
ה י מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה הליד':
ו יב מהל' מיי פ"ט מהל' סנהדרין:
ז יג מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה הלי' ט:
ח יד מהל' מיי פ"ט מהל' אסורי ביאה הליד':
ט טו מהל' מיי פ"ט מהל' אסורי ביאה הליד':
י טז מהל' מיי פ"ט מהל' אסורי ביאה הליד':

רבינו הגאון

ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה יאלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט יממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר אלא משום אחת בלבד: ה' הטמא שאכל את הקדש והבא אל המקדש טמא ואוכל חלב ודם ונתר ופגול וטמא והשוחרט ומעלה בחוץ והאוכל חמץ בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים והמפטם את השמן והמפטם את הקטורת והסך בשמן המשחה והאוכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים אבל טבל ומעשר ראשון שלא נמלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפרדו כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב רבי שמעון אומר כל שהוא והכמים אומרים כבית אומר להן רבי שמעון י' אי אתם מודים לי ב' באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו י' מפני שהיא כברייתה אומר להן אף ה' חטה אחת כברייתה: ג' חייבי כריתות קא חני חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות בית דין מני רבי עקיבא היא דתניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות בית דין י' שנו

מעלים היו שבר ל'יים. פי' רוחמים הנאים ודרים שם לריבין להעלות מם וארנונא ללוים דלא תימא גזירת המלך על הלוים לעכב אותם זעירין: **ל'ים** כ"ב צרכיכם. דאין לריבים להעלות שום דבר ללוים: **גמר** שיבה שיבה. נראה דהיינו דוקא לרבי מאיר דלצטרך לג"ש אבל לרבי יהודה הא איכא קרא צהדיא גבי רוחא ור"כ הא דקמני לעיל וכן בגולה כו' ממילתא דר' מאיר הוא:

הדרן עלך אלו הן הגולין

ואלו הן הלוקין הבא על אחותו כו'. תנא וסייר טמא ששימש זר שאלל תרומה וזעל מוס ששימש אונן מקריב מוית חושן מכנה גחלת על גבי מערכה אלא לא חשיב לאוי גרידי אלא צאמתן שיש בהן חידוש והא דקא חשיב כריתות דאין בהן מיתת צ"ד לאשמועינן דלע"ג דליכא כרת לוקין ואין צריך לנלווא בהם חידוש צהן כריתות דקמני וצקונטרס דחק לנלווא בהם חידוש אלא כהן גדול נקט משום דצדי למיתני אלמנה וגרושה חייב משום שתי שמות:

גרושה והוציאה אינו חייב אלא אחת. פי' הקונט' משום גרושה דחלוצה מיימיה לה (ו) ואשה גרושה משמע לפירושו דחלוצה לחודא איכא מלקות דלאורייתא וזה אינו דף אמרינן צ"פ עשרה יוסטין (קדושין דף ע"ח.) (אחות) חלוצה דרצנן והא דלעיל תנא וחלוצה אגב גרושה תניא אי נמי מכת מדרות דרצנן וזהא כיון דהיא גס גרושה לוקה צה מלקות דגרושה שהיא דלאורייתא ולא לקי מכת מדרות דרצנן רבי

ועל אשת אחיו ועל אשת אחי אביו ועל הנדה יאלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט יממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר אלא משום אחת בלבד: ה' הטמא שאכל את הקדש והבא אל המקדש טמא ואוכל חלב ודם ונתר ופגול וטמא והשוחרט ומעלה בחוץ והאוכל חמץ בפסח והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים והמפטם את השמן והמפטם את הקטורת והסך בשמן המשחה והאוכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים אבל טבל ומעשר ראשון שלא נמלה תרומתו ומעשר שני והקדש שלא נפרדו כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב רבי שמעון אומר כל שהוא והכמים אומרים כבית אומר להן רבי שמעון י' אי אתם מודים לי ב' באוכל נמלה כל שהוא שהוא חייב אמרו לו י' מפני שהיא כברייתה אומר להן אף ה' חטה אחת כברייתה: ג' חייבי כריתות קא חני חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות בית דין מני רבי עקיבא היא דתניא אחד חייבי כריתות ואחד חייבי מיתות בית דין י' שנו

שהוא קודש שנפסל למדנו מכאן כל שבקדש פסול צה הכתוב יתן לא תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן ואזהרת טמא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז) והשוטא קדשים בחוץ או העולה קדשים בחוץ. אזהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) אזהרת שוחט יליפין בזבחים צפרק השוחט והמעלה (דף קו.) איכא דיליף מלא יצחו עוד וגו' (ויקרא י) ואיכא דיליף לה מגזירה שזה דהבאה הבאה שוחט ממעלה: **האוכל ביום הכפורים.** ויליף אזהרתיה צפרק בתרא דיומא (דף קז.) **המפטם את השמן.** העושה שמן דזוגמת שמן המשחה. ואזהרתיה וצמתותיה לא תעשו כמורה (שמות ז) וכן צפרקת וצמתותיה לא תעשו לכם (שם): **הסך בשמן המשחה.** מאותו שעשה משח במדבר דכתיב על צמר אדם לא יסך (שם): **אכל טבל.** אזהרתיה מולא יתללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו ויקראו כן צעמדין לתרום הכתוב מדבר והכי מפרש לה צנהדרין צאלו הן הנשרפין (דף קז.) **ומעשר ראשון שלא נעלה תרומתו.** אף הוא טבל: **ומעשר שני שלא נפדה.** והוא אוכלו חוץ לירושלים וכתיב לא תוכל לאכול צשעריך וגו' (דברים יב) **הקדש שלא נפדה.** אזהרתו אינו מפורשת כל כך ונראה צעירי דמהכא אחא דתניא (סנהדרין שם) הויד צמעילא רבי אומר צמיתה וזכמים אומרים צאזהרה ואמרי' ה' מאי טעמיה דרבי אחיא חטא חטא מתרומה ורצנן מיעט רחמנא ומתו צו ולא צמעילא ממייתה הוא דמעטיה וגזירה שזה דקיימא קיימא וילפינן אזהרה דמעילא מאזהרה דתרומה דכתיב צה וכל זר לא יאכל קדש ורוצ הלכות מעילה היא למדה ה' מתרומה צתורת כהנים צבגירה שזה זו: **צאכול נמלה גרסינן שהוא חייב משום סך השורץ על הארץ: ג' חייבי כריתות קסני.** כל חייבי כריתות שאין בהן מיתת צ"ד הוחרו צמשנתו לענין מלקות ואחד מכל חייבי מיתות בית דין לא הוחר צה ללקות אס התרו צו למלקות: ישנו

מעלים היו. הערים שזכר ללוים שרוחמים שזכרים מהם את צמי הדירה: **חוזר לשררה שהיה צה.** אס היה נשיא או ראש בית אצו חוזר לגדולתו כשישוב לעירו צמיתה כה"ג: **גב' מחלוקת צשש.** ערי מקלט: **לנס.** לרוחמים נאמר והיו לנס הערים למקלט: **ושצ אל משפחהו.** צעבד עברי כתיב כשיזאל חפשי צשש או ציובל: **למה שפוחקו צבוסיו.** לשררה: **אל אחוזם צבוסיו צבבוסיו.** סיפא דמילתיה דרבי מאיר היא ומציא רזיה לדרבי מסוף המקרא שחוזר לגדולתו שנאמר ואל אחוזת צבוסיו אל כל חוקת צבוסיו: **וכן בגולה.** כמחלוקת צעבד עברי כך מחלוקת צרוצא שגלה וחזר צמיתה הכהן ומכאס לילף דכשהוא אומר כלן ישוב קרא יתירא דמני למכתב ושצ אל משפחתו ואל אחוזת צבוסיו ולשמוק: **לצבוס אס הרוצא.** דמופנה לדון הימנו גזירה שזה נאמר כלן ישוב ונאמר צרוצא ישוב הרוצא אל ארץ אחוזתו כדמפרש ואזיל מאי וכן בגולה ומסקנא גמר שצבה שצבה מהתם:

הדרן עלך אלו הן הגולין
אלו הן הלוקין. אלו לא דוקא דתנא וסייר לוקין טובא אלא תנא חייבי כריתות לאשמועינן דיש מלקות צמייבי כריתות ותנא אלאמנה וגרושה לאשמועינן (א) אלאמנה וגרושה חייבי עליה משום שתי שמות וכו' ותנא טבל ומעשר ראשון שלא נעלה תרומתו דלא מפרש לאו דידיה צהדיא וכן הקדש שלא נפדה ואידי דתנא הקדש תנא מעשר שני (ב) צהדיא דמרייטו מלקות דידיה משום מחוסרי פדייה וכן צרוצא יס דבר חטא: (ג) נסינה. מן הצבועין היא וצמועינן משום לא תתחנן צס (דברים י) **אלמנה וגרושה.** שנתאלמנה מאיש אחד ונתגרשה מאיש אחר חייב עליה שתי מלקות משום שתי שמות משום שתי אזהרות ששתייהן מפורשות צמקרא ואזהרה אטרייטו קיימא: **גרושה וחלוצה.** גרושה והיא חלוצה אינו חייב עליה אלא משום גרושה שהחלוצה אינה כמותה אלא מצביא מיימיה לה דתניא צקדושין (דף ע"ח.) גרושה ה' אין לי אלא גרושה חלוצה מנין מיל ואשה: **טמא שאכל אס הקודש.** אזהרתו מפרש צגמרא (ט) **נוסר.** כתיב ציה (שמות כט) ושרפת את הנותר צשש לא יאכל כי קדש הוא. ואזהרת פגול מני מהכא מדכתיב כי קדש הוא כלומר מפני שהוא קודש שנפסל למדנו מכאן כל שבקדש פסול צה הכתוב יתן לא תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן ואזהרת טמא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז) והשוטא קדשים בחוץ או העולה קדשים בחוץ. אזהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) אזהרת שוחט יליפין בזבחים צפרק השוחט והמעלה (דף קו.) איכא דיליף מלא יצחו עוד וגו' (ויקרא י) ואיכא דיליף לה מגזירה שזה דהבאה הבאה שוחט ממעלה: **האוכל ביום הכפורים.** ויליף אזהרתיה צפרק בתרא דיומא (דף קז.) **המפטם את השמן.** העושה שמן דזוגמת שמן המשחה. ואזהרתיה וצמתותיה לא תעשו כמורה (שמות ז) וכן צפרקת וצמתותיה לא תעשו לכם (שם): **הסך בשמן המשחה.** מאותו שעשה משח במדבר דכתיב על צמר אדם לא יסך (שם): **אכל טבל.** אזהרתיה מולא יתללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו ויקראו כן צעמדין לתרום הכתוב מדבר והכי מפרש לה צנהדרין צאלו הן הנשרפין (דף קז.) **ומעשר ראשון שלא נעלה תרומתו.** אף הוא טבל: **ומעשר שני שלא נפדה.** והוא אוכלו חוץ לירושלים וכתיב לא תוכל לאכול צשעריך וגו' (דברים יב) **הקדש שלא נפדה.** אזהרתו אינו מפורשת כל כך ונראה צעירי דמהכא אחא דתניא (סנהדרין שם) הויד צמעילא רבי אומר צמיתה וזכמים אומרים צאזהרה ואמרי' ה' מאי טעמיה דרבי אחיא חטא חטא מתרומה ורצנן מיעט רחמנא ומתו צו ולא צמעילא ממייתה הוא דמעטיה וגזירה שזה דקיימא קיימא וילפינן אזהרה דמעילא מאזהרה דתרומה דכתיב צה וכל זר לא יאכל קדש ורוצ הלכות מעילה היא למדה ה' מתרומה צתורת כהנים צבגירה שזה זו: **צאכול נמלה גרסינן שהוא חייב משום סך השורץ על הארץ: ג' חייבי כריתות קסני.** כל חייבי כריתות שאין בהן מיתת צ"ד הוחרו צמשנתו לענין מלקות ואחד מכל חייבי מיתות בית דין לא הוחר צה ללקות אס התרו צו למלקות: ישנו

הדרן עלך אלו הן הגולין
אלו הן הלוקין. אלו לא דוקא דתנא וסייר לוקין טובא אלא תנא חייבי כריתות לאשמועינן דיש מלקות צמייבי כריתות ותנא אלאמנה וגרושה לאשמועינן (א) אלאמנה וגרושה חייבי עליה משום שתי שמות וכו' ותנא טבל ומעשר ראשון שלא נעלה תרומתו דלא מפרש לאו דידיה צהדיא וכן הקדש שלא נפדה ואידי דתנא הקדש תנא מעשר שני (ב) צהדיא דמרייטו מלקות דידיה משום מחוסרי פדייה וכן צרוצא יס דבר חטא: (ג) נסינה. מן הצבועין היא וצמועינן משום לא תתחנן צס (דברים י) **אלמנה וגרושה.** שנתאלמנה מאיש אחד ונתגרשה מאיש אחר חייב עליה שתי מלקות משום שתי שמות משום שתי אזהרות ששתייהן מפורשות צמקרא ואזהרה אטרייטו קיימא: **גרושה וחלוצה.** גרושה והיא חלוצה אינו חייב עליה אלא משום גרושה שהחלוצה אינה כמותה אלא מצביא מיימיה לה דתניא צקדושין (דף ע"ח.) גרושה ה' אין לי אלא גרושה חלוצה מנין מיל ואשה: **טמא שאכל אס הקודש.** אזהרתו מפרש צגמרא (ט) **נוסר.** כתיב ציה (שמות כט) ושרפת את הנותר צשש לא יאכל כי קדש הוא. ואזהרת פגול מני מהכא מדכתיב כי קדש הוא כלומר מפני שהוא קודש שנפסל למדנו מכאן כל שבקדש פסול צה הכתוב יתן לא תעשה על אכילתו והכי אמרינן לקמן ואזהרת טמא והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ויקרא ז) והשוטא קדשים בחוץ או העולה קדשים בחוץ. אזהרת מעלה השמר לך פן תעלה וגו' (דברים יב) אזהרת שוחט יליפין בזבחים צפרק השוחט והמעלה (דף קו.) איכא דיליף מלא יצחו עוד וגו' (ויקרא י) ואיכא דיליף לה מגזירה שזה דהבאה הבאה שוחט ממעלה: **האוכל ביום הכפורים.** ויליף אזהרתיה צפרק בתרא דיומא (דף קז.) **המפטם את השמן.** העושה שמן דזוגמת שמן המשחה. ואזהרתיה וצמתותיה לא תעשו כמורה (שמות ז) וכן צפרקת וצמתותיה לא תעשו לכם (שם): **הסך בשמן המשחה.** מאותו שעשה משח במדבר דכתיב על צמר אדם לא יסך (שם): **אכל טבל.** אזהרתיה מולא יתללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו ויקראו כן צעמדין לתרום הכתוב מדבר והכי מפרש לה צנהדרין צאלו הן הנשרפין (דף קז.) **ומעשר ראשון שלא נעלה תרומתו.** אף הוא טבל: **ומעשר שני שלא נפדה.** והוא אוכלו חוץ לירושלים וכתיב לא תוכל לאכול צשעריך וגו' (דברים יב) **הקדש שלא נפדה.** אזהרתו אינו מפורשת כל כך ונראה צעירי דמהכא אחא דתניא (סנהדרין שם) הויד צמעילא רבי אומר צמיתה וזכמים אומרים צאזהרה ואמרי' ה' מאי טעמיה דרבי אחיא חטא חטא מתרומה ורצנן מיעט רחמנא ומתו צו ולא צמעילא ממייתה הוא דמעטיה וגזירה שזה דקיימא קיימא וילפינן אזהרה דמעילא מאזהרה דתרומה דכתיב צה וכל זר לא יאכל קדש ורוצ הלכות מעילה היא למדה ה' מתרומה צתורת כהנים צבגירה שזה זו: **צאכול נמלה גרסינן שהוא חייב משום סך השורץ על הארץ: ג' חייבי כריתות קסני.** כל חייבי כריתות שאין בהן מיתת צ"ד הוחרו צמשנתו לענין מלקות ואחד מכל חייבי מיתות בית דין לא הוחר צה ללקות אס התרו צו למלקות: ישנו

הגהות הב"ח
(א) גמ' לנס כלל כרימס.
(ב) צ"ב ע"ל דף ט ע"א דרדקסיה ליה למעשי דוקא לנס ולל גרסי:
(ג) במשנה משום שתי שמות וכו' והאוכל טבל:
(ג) רש"י ד"ה אלו וכו' לאשמועינן דאלמנה וגרושה (ד) שם צאל' מעשר שני בהדיה:
(ה) ד"ה חתינים מן הגבעות הן ומלקות:
(ו) תוס' ד"ה גרושה וכו' דחלוצה מיימיה לה מריי' ואשה גרושה משמע דבא לפרש דחלוצה לחודא:

הגהות הגר"א
[א] גמ' כשהוא אומר צ"ל שנאמר:

מוסף רש"י
ואלו הן הלוקין. אס המרו צכן (כתובות לא.) אלאמנה וגרושה. צה על אלאמנה שהיא גרושה חייבין עליה משום שני שמות. משום אלאמנה ומשום גרושה (קדושין טח.)

(א) וצ"ה כח: סוכה מ. מנילה ז: צ"ק קכג. **(ב)** כתובות לא: א קדושין ע"ח. **(ד)** ע"י מוס' זבחים מה. ד"ה דומיא. **(ה)** צמכר המשה ארין. **(ו)** ע"י מוס' חולין לו. צסוף ד"ה מ"ט דרצנן וכו' מה שהניחו צמיה. **(ז)** צמכר. **(ח)** ויקרא כל. **(ט)** צמקן ד"ל. **(י)** שם ספד. **(כ)** צמכר. **(ג)** ויקרא דבורא דמיוס פרה יא. **(ט)** רש"י משום דחלוצה מנשרה.

תורה אור השלם
1. וקדי ללב הקצרים למקלט מגאל ולא ימות הרצח עד עמודו לפני הקד'ה למשפט:

במדבר יב יב ואת הקצרים אשר תחנה ללקח את שם עירי המקלט אשר תתנו להם שפדו הרצח ועליו תתנו ארבעים ושתים עשר: במדבר יב ו יצא מעפרך את שני בני עמו ושב אל משפחתו ואל אחוזת אביתו ויקרא כה מא 4. כי בעיר מקלטו שבו עד מות הבחן הגדול ואחרי מות הבחן הגדול ישוב הרצח אל ארץ ארצותו: במדבר יב כח

הגהות הב"ח
(א) גמ' לנס כלל כרימס.
(ב) צ"ב ע"ל דף ט ע"א דרדקסיה ליה למעשי דוקא לנס ולל גרסי:
(ג) במשנה משום שתי שמות וכו' והאוכל טבל:
(ג) רש"י ד"ה אלו וכו' לאשמועינן דאלמנה וגרושה (ד) שם צאל' מעשר שני בהדיה:
(ה) ד"ה חתינים מן הגבעות הן ומלקות:
(ו) תוס' ד"ה גרושה וכו' דחלוצה מיימיה לה מריי' ואשה גרושה משמע דבא לפרש דחלוצה לחודא:

הגהות הגר"א
[א] גמ' כשהוא אומר צ"ל שנאמר:

מוסף רש"י
ואלו הן הלוקין. אס המרו צכן (כתובות לא.) אלאמנה וגרושה. צה על אלאמנה שהיא גרושה חייבין עליה משום שני שמות. משום אלאמנה ומשום גרושה (קדושין טח.)